

การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ADAPTATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY, AFFECTING THE QUALITY OF LIFE OF UNIVERSITY STUDENTS IN NAKHON PATHOM PROVINCE

วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย/ WISIT RITTIBOONCHAI¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม 2) ระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม และ 3) การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบโควตา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ค่าความเที่ยง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองด้านความมีเหตุผล และ ด้านความพอประมาณตามลำดับ 2) ระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาด้านความคิดด้านร่างกาย ด้านจิตใจด้านอารมณ์ ด้านวินัย ด้านสังคม และด้านปัญญา ตามลำดับ 3) การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ (β) เท่ากับ 0.94

คำสำคัญ : หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, คุณภาพชีวิต, การปรับใช้

¹อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ABSTRACT

This research aimed to study: 1) the adaptation of Sufficiency Economy Philosophy of students in Nakhon Pathom Province; 2) the level of quality of life of students in Nakhon Pathom Province; and 3) the adaptation of Sufficiency Economy Philosophy affecting the development of quality of life of students in Nakhon Pathom Province. The sample was 400 university students selected by quota sampling. The instrument was a questionnaire passed the test of content validity and reliability analysis. The data were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, and structural equation analysis.

The research showed that: 1) the adaptation of Sufficiency Economy Philosophy of university students in Nakhon Pathom Province was at a high to the highest level. The aspects were, in the descending order, moral condition, knowledge condition, self-immunity, reasonableness, and moderation. 2) The quality of life of university students in Nakhon Pathom Province was at a high to the highest level. The aspects were, in the descending order, the development of thought, body, mind, emotion, discipline, society, and intellect. 3) The adaptation of Sufficiency Economy Philosophy affected the development of quality of life of students in Nakhon Pathom Province with coefficient (β) of 0.94.

Keywords: Sufficiency Economy Philosophy, quality of life, adaptation

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นและเริ่มมีแนวโน้มเข้ามาทำหน้าที่แทนมนุษย์มากยิ่งขึ้น มนุษย์ในยุคปัจจุบันเริ่มเข้าสู่ความท้าทายที่จะปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ รวมถึงความท้าทายที่จะถูกเทคโนโลยีเข้ามาทำงานแทนที่และอาจรวมถึงแย่งงานที่เราเคยทำ ในความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงนี้เองก่อให้เกิดความเครียดในเรื่องการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กอปรกับกระแสแห่งความเป็นบริโภคนิยมของโลกที่พยายามจะหลอหลอมให้คนหลงความฟุ้งเฟ้อ ทำให้คนในยุคนี้พยายามสร้างการยอมรับจากคนอื่นจากการอวดความมั่งมี ชีวิตที่ผาสุก ผ่านโลกโซเชียลเน็ตเวิร์ค สิ่งเหล่านี้ก่อผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่มีภูมิด้านทานเพียงพอจะหลงไปในกระแสความเป็นบริโภคนิยม เกิดพฤติกรรมซื้อของที่ไม่ต้องการ ด้วยระบบเงินผ่อนเพื่ออวดความมั่งมีให้คนที่ตนก็ไม่ได้รัก ผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ค เพียงเพื่อหวังยอดกด Like อาจจะสามารถสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของโลกทำให้คนในยุคปัจจุบันเข้าสู่การเป็นมนุษย์ที่เสาะหาการบริโภค ใช้เงินเกินตัว และตกอยู่ในวังวนแห่งความทุกข์

ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งทรงห่วงใยพสกนิกรของพระองค์และด้วยการตระหนักถึงความสำคัญของประเทศไทย ที่ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเข้มแข็ง มีภูมิด้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงแห่งสังคมบริโศคนิยมสุดโต่ง พระองค์จึงได้ประทาน หลักปรัชญาสำคัญซึ่งชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย, 2560: 29) นั่นคือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยแนวทางดังกล่าวที่พระองค์ได้ทรงวาง และได้ทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างตลอดรัชกาลที่พระองค์ทรงครองราชย์ ผลที่เกิดขึ้นคือ แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับจากองค์การยูเนสโกจนถวายราชสดุดีแก่ในหลวงรัชกาลที่ 9 ยกย่องเป็นกษัตริย์นักพัฒนาผู้ยิ่งใหญ่ ซึ่งจะเป็นต้นแบบไปสู่การพัฒนาในระดับโลก (เดลินิวส์, 2560) นอกจากนี้ องค์การยูเนสโกยังเลือกประเทศไทยให้เป็นชาติแรกในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้เป็นประเทศแรกในการตีพิมพ์หนังสือ เพื่อแบ่งปันประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการดำเนินโครงการความช่วยเหลือด้านการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (เอ็มไทยนิวส์, 2560)

นับถึงปัจจุบันหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นแนวคิดที่ล้ำสมัย เพราะสอดคล้องในปรัชญาของพระองค์เน้นถึง การพัฒนาที่ยั่งยืนมาก่อนที่จะมีการรับรองวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) พ.ศ. 2573 ในสหประชาชาติ ด้วยตระหนักว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้ประเทศไทยในฐานะประเทศแรกที่มีการใช้แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา 134 ประเทศ และในต่างประเทศเองได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสองลักษณะ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของภาครัฐหรือของประชุขประเทศ เช่น ในราชอาณาจักรเลโซโท ราชอาณาจักรตองกา และ สปป.ลาว และโครงการเกษตรหรือชุมชนตัวอย่าง เช่น ตีมอร์เลสเต ราชอาณาจักรกัมพูชา และประเทศชิลี (มติชนออนไลน์, 2560)

ด้วยเหตุนี้เองทำให้ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร ทรงรับสั่งกับรัฐบาลและรัฐมนตรีบางท่านว่า ขอให้รัฐบาลทำหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนมีความสุขให้มากที่สุด ในรัชกาลปัจจุบัน โดยใช้แนวทางของสมเด็จพระบรมชนกนาถ ซึ่งได้ทรงทำมาตลอด 70 ปีที่ผ่านมา ท่านทรงให้สืบสานต่อในสิ่งเหล่านี้ไม่ให้เสื่อมถอยหรือน้อยลงไปกว่าเดิม ท่านทรงรับสั่งด้วยความห่วงใยในสิ่งสำคัญหลัก ๆ คือเรื่องของการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสาธารณสุข การเสริมสร้างอาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิต สิ่งสำคัญจะต้องทำให้ประเทศไทยสงบสุข สันติ ไม่มีความขัดแย้ง ดังนั้นทุกคนจึงต้องสนองพระราชปณิธานของพระองค์ท่านตามแนวทางของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ใหม่ โดยใช้ศาสตร์พระราชาของพระบรมชนกนาถรัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และรัฐบาลเอง

ต้องสนองต่อสิ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งไว้ วางแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติที่จะทำให้ประเทศมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงมีรับสั่งไว้ว่าการพัฒนาประเทศไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาควบคู่กัน ไม่ใช่พัฒนาโดยใช้แนวทางตะวันตกเพียงอย่างเดียว จะต้องใช้ของตะวันออกควบคู่ไปด้วย เพราะแบบตะวันตก อาจทำให้ทุกอย่างพัฒนาเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่อาจจะไม่ยั่งยืน จนเกิดผลกระทบและความเสี่ยงต่าง ๆ การพัฒนาแบบตะวันออก อาจจะช้าแต่มีความมั่นคงมากกว่า หากสร้างความเข้มแข็งระดับฐานรากได้ ก็จะเติบโตไปอย่างมั่นคง ในเรื่องของงบประมาณ ถือเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญในการบริหารประเทศ ทั้งการจัดสรร และการใช้จ่าย ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องใช้ศาสตร์พระราชาศาสตร์ "เศรษฐกิจพอเพียง" และการบริหารประเทศตะวันตกและตะวันออก ควบคู่กันไปด้วย เป็น 3 ห่วง 2 เงื่อนไข อันประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม เพื่อสร้างการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี (ผู้จัดการรายวัน, 2559, Ministry of Foreign Affairs of Thailand, 2017) สิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้คนในประเทศเกิด คุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเป็นเรื่องของการดำรงอยู่ของชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีความสุข คุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่ใช้กันจนคุ้นชินในทุกบริบท แต่คุณภาพชีวิตที่เกิดจากการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เชื่อว่าจะสามารถสร้างความยั่งยืนต่อประเทศชาติ ยังเป็นงานที่ค่อนข้างใหม่ และรอการตรวจสอบผลจากงานวิจัยโดยจากกสืบค้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า งานที่ศึกษาความสัมพันธ์ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะมีแนวโน้มศึกษากับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ อาทิ ศึกษา การดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร (ชนิดดา ภูงษ์ทอง และธีระพร อุวรรณโณ, 2552: 147-165) กับการพัฒนาตนเองและตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวเกษตรกร (สมนึก ปัญญาสิงห์, 2557: 121-138) หรือ ความสัมพันธ์ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชน อาทิ การศึกษาความสุขมวลรวมชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ธนภุต พุริสุทธิและชาติรี นาคะกุล, 2556: 209-220) การศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : หลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรมอย่างยั่งยืน (อนุวัต กระสังข์, 2560: 125-144) การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21 (เสกสรรค์ สนวน และสุพัฒนา ศรีบุตรดี, 2560: 153-168) และ การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคัมสุขใจ (กิตติคุณ แสงนิล และสันติกร ภูริภักดี, 2561: 168-182) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมหภาค อาทิ เรื่อง บทบาทของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการปฏิรูปประเทศไทย (ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี และจินตกานต์ สุธรรมดี, 2560: 187-196) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พิทนนท์ หรรษาภิรมย์โชค และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2560: 129-140) และ ศาสตร์พระราชาศาสตร์ The King's Philosophy ของอนุชา เสมารัตน์ (2560: 112-126)

จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่กล่าวอ้างมาทั้งหมดยังไม่ได้มีงานใดที่ระบุชัดเจนถึง การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษามีความสำคัญในฐานะคนรุ่นใหม่ที่จะช่วยพัฒนาประเทศ หากกลุ่มคนเหล่านี้ได้รับการหล่อหลอม ปลุกฝังหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประทานให้ ก็น่าจะเป็นหลักประกันความมั่นคงสำหรับประเทศไทยต่อไป อีกทั้งในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม มีความมุ่งหวังว่าเด็กยุคใหม่ในชาติจำเป็นต้องมีการเติบโตอย่างมีภูมิด้านทานต่อความฟุ้งเฟ้อของโลก และมีความเชื่อมั่นว่าแนวคิด “ศาสตร์พระราชา” เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ค้นเกล้ารัชกาลที่ 9 ได้คิดและได้รับการสานต่อจากพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกมิติของความเป็นมนุษย์ งานวิจัยเรื่อง การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมจึงเกิดขึ้นโดยมุ่งหวังหาคำตอบเบื้องต้น และจุดประกายให้ผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจะแบ่งสาระของการทบทวนวรรณกรรมได้ดังนี้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ได้มีนักวิชาการหลายท่านและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลากหลายความหมาย ผู้วิจัยขอเสนอความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ประเวศ วะสี (2542: 25) ให้ความหมาย เศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นส่วนหนึ่งของธรรมรัฐแห่งชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระระดับวัฒนธรรมของชาติ อันประกอบด้วย 1) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ 2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง 3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน 4) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ 5) ปฏิรูปการศึกษา 6) ปฏิรูปสื่อ และ 7) ปฏิรูปกฎหมาย ที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งและเติบโตได้อย่างสมดุล

สุเมธ ตันติเวชกุล (2543) ได้ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต (มปป. อ้างถึงใน ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ, 2547: 33) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอาจมองได้เป็น 2 ด้าน คือ มองอย่างวัตถุนิยม และมองแบบจิตวิสัย

1. มองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือ ต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอที่เราพูดว่า พอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่า พึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ
2. ส่วนความหมายด้านจิตวิสัยหรือด้านจิตใจภายใน คือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอเป็นการเพียงพอทางจิต

ไพเราะ เลิศวิราม (2550: 43) ได้กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญาที่ต้องปรับจิตใจ และสภาพตัวเราเองเสียก่อน ถ้าหากยังหลงในกิเลสตัณหาความมีเหตุมีผลก็หายไป ให้จำคำหลัก ๆ ไว้ 3 คำ คือ ที่พระองค์ท่านตรัสไว้ ยึดคำว่าพอประมาณ มีเหตุมีผล และให้มีภูมิคุ้มกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550: 1) ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจแบบพอเพียงไว้ว่าเป็นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายตามฐานะ มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ใช้จ่ายไม่เกินรายรับ รู้จักเก็บออม รู้จักเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น มีการผลิตเพื่อให้พอมีพอกินในครอบครัว ชุมชน หลีกเลี่ยงการบริโภคจึงนำไปจำหน่าย รู้จักการรวมกลุ่มสหกรณ์ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน และสมาชิกในกลุ่ม

เกษม วัฒนชัย (2549: 154-161) กล่าวถึงแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในสายทางกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี มีเงื่อนไขอยู่ 3 ประการ คือ

1. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม
2. ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติและความรอบคอบ
3. จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2551: 78) กล่าวว่า ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดผลต่อการพัฒนานั้น ต้องเข้าใจ “กรอบแนวคิด” ว่าเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยอาศัยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ การดำรงชีวิตในความพอดี มีการปฏิบัติตนตามทางสายกลาง โดยมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การพัฒนาคุณภาพชีวิต

มีการอธิบายความหมายของคุณภาพชีวิตไว้เป็นมิติที่หลากหลาย (multidimensional description) กล่าวคือ Wikipedia กล่าวถึงคุณภาพชีวิตว่าเป็นความอยู่ดีมีสุข (wellbeing) ของบุคคล และสังคม องค์การอนามัยโลกกล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่าเป็นความพึงพอใจและการรับรู้สถานะของบุคคลในการดำเนินชีวิต โดยจะสัมพันธ์กับ ความคาดหวัง เป้าหมายของบุคคล วัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม รวมถึง การเมืองการปกครอง (Wikipedia, 2017)

Campbell & Schraiber (2013) กล่าวถึงคุณภาพชีวิตครอบคลุม ความสุข ความพอใจ และความหวัง เป็น ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีทั้งของตนเอง (ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ) และของสังคม ทั้งนี้ครอบคลุมไปถึง ความปลอดภัย สิทธิ และเสรีภาพ ส่วนในทางการแพทย์มองคุณภาพชีวิตว่าหมายถึง สภาพร่างกาย และจิตใจที่มั่นคงแข็งแรง มีความพอใจ สุขใจ สุขกาย และมีความสุข ทั้งนี้คุณภาพชีวิตจะถูกคุกคามด้วยโรคและภาวะผิดปกติต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจ

สรุปได้ว่ามุมมองคุณภาพชีวิตเกิดจากหลากหลายสาขา เช่น นักเศรษฐศาสตร์ มองว่าหากเศรษฐกิจดี คนย่อมมีคุณภาพชีวิตดี นักสังคมวิทยา มองครอบคลุมหลายประเด็น เช่น สุขภาพ การศึกษา สวัสดิการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ รายได้ การมีงานทำ ความเสมอภาค เทคโนโลยี ความผูกพันในสังคม

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ชีวิตที่มีคุณภาพย่อมเป็นชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ได้รับความสุขหวัง รู้จักยับยั้งความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในขอบเขตที่พอดี สามารถใช้ความรู้ สติปัญญาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเบียดเบียนหรือให้โทษแก่บุคคลอื่นในขณะเดียวกันบุคคลจะต้องมีการศึกษาสูง มีความขยัน อดทน ประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นพลเมืองดี มีศาสนา เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ มีระเบียบ มีวินัย มีกฎเกณฑ์ทางสังคม แสวงหาความรู้เพิ่มเติม รู้จักใช้ความคิด และสติปัญญา แก้ไขปัญหาสุขภาพและการดำรงชีวิตของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคคลในอีกระดับหนึ่ง ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนา ดังต่อไปนี้ (องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี, 2559)

- 1) พัฒนาร่างกาย เพื่อมุ่งให้ร่างกายมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และความพิการใด ๆ
- 2) พัฒนาทางอารมณ์ เพื่อมุ่งให้อารมณ์มีความสุขสนานร่าเริง ไม่มีความเครียดหรือวิตกกังวลต่อการเรียน หรือต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่รับผิดชอบ มีแต่ความเจริญหู เจริญตา เจริญใจ มองโลกในแง่ดีตลอดไป (Kahneman & Deaton, 2010)
- 3) พัฒนาทางสังคม เพื่อมุ่งให้เป็นคนที่มีเกียรติ ได้รับการยกย่อง เคารพนับถือการยอมรับความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ และความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- 4) พัฒนาทางความคิด เพื่อมุ่งให้เป็นคนที่มีความต้องการที่จะรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดค้นหาวิธีการป้องกันแก้ไข้ปัญหาทั้งหลาย ให้ตัวเองได้ดำรงชีพอยู่อย่างสุขสบาย
- 5) พัฒนาทางจิตใจ เพื่อมุ่งให้เป็นคนที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อชุมชน เป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวทางใจ มีความมั่นใจว่าชีวิตนี้มีคุณค่ามีความสุขหรือมีชีวิตที่ดีกว่าในอนาคต ได้รับความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งหลาย
- 6) พัฒนาทางปัญญา เพื่อมุ่งให้เป็นคนมีความเฉลียวฉลาด สามารถคิดพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งปัญญาจะแตกฉานในบุคคลได้นั้น จำเป็นจะต้องมีการศึกษาเล่าเรียน มีความสนใจเอาใจใส่ต่อวิชาความรู้ที่ครูอาจารย์อบรมสั่งสอนเพื่อเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และนำไปพัฒนาชีวิตที่มีคุณค่าต่อไปภายภาคหน้า (Singer, 2011)
- 7) พัฒนาทางวินัย เพื่อมุ่งให้เป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถเคารพและปฏิบัติตามต่อภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้อยู่ในกรอบของข้อบังคับของกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้น รวมถึงการรู้พฤติกรรมที่ดีและไม่ดีของตนเอง (Drucker, 2005) ไม่ประพฤตินอกกรอบนอกนอกรูปร่างการมีวินัยที่ดีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้ทรงมีพระกระแสว่า “คนที่มีระเบียบวินัยนั้นเป็นผู้ที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่หวังดีต่อตัวเอง เป็นผู้ที่มีความสำเร็จในอนาคต” (กองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ, 2549) ผลจากการทบทวนวรรณกรรมสามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) สามห่วงสองเงื่อนไข

1. ความพอประมาณ (MODERAT)
2. ความมีเหตุผล (REASON)
3. มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (PRUDENCE)
4. เงื่อนไขความรู้ (KNOWLEDG)
5. เงื่อนไขคุณธรรม (VIRTUES)

ตัวแปรตาม

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา (DQL) ในด้าน

1. ร่างกาย (BODY)
2. อารมณ์ (EMOTION)
3. สังคม (SOCIAL)
4. ความคิด (THOUGH)
5. จิตใจ (MIND)
6. ปัญญา (INTELLEC)
7. วินัย (DISCIPLI)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

วิธีดำเนินการ

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีสำรวจ (survey research) อาศัยแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content analysis) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ราย และมีการทดสอบความเที่ยง ด้วยวิธีอัลฟาครอนบาค จากกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 30 ราย) ได้ค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในช่วง 0.73-0.88 และการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในช่วง 0.75-0.77 ซึ่งถือว่าเครื่องมือผ่านคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปเก็บข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปี พ.ศ. 2558 จังหวัดนครปฐม มีสถาบันระดับอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 8 แห่ง ผู้วิจัยจะจงเลือกเก็บตัวอย่างจากสถาบันดังกล่าวจำนวน 6 แห่ง ไม่จัดเก็บโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และกรมยุทธศึกษาทหารเรือ ซึ่งเมื่อทำตารางแจงนับจำนวนนักศึกษาแล้วพบว่ามีทั้งสิ้น 70,929 คน (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2559: 18-25) นำประชากรดังกล่าวมาเข้าสู่สูตร Yamane (1973) ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ตัวอย่างที่ต้องจัดเก็บทั้งสิ้น 400 ราย โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า ดังตาราง

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เป้าหมายที่จัดเก็บ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	20,393	115
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	10,768	61
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน	13,147	74
มหาวิทยาลัยมหิดลวิทยาเขตศาลายา	12,360	70
มหาวิทยาลัยคริสเตียน	2,450	14
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	10,506	59
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	1,305	7
รวม	70,929	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเที่ยง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและใช้ผู้ช่วยวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย

- 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) สถิติสรุปอ้างอิงได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอย (simple regression) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) ด้วยสมการเชิงโครงสร้าง จากโปรแกรม LISREL

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (คิดเป็นร้อยละ 55.75) อยู่ชั้นปี 3 (คิดเป็นร้อยละ 44.50) และในคณะสังคมศาสตร์ (คิดเป็นร้อยละ 50.00)

ตอนที่ 2 การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม

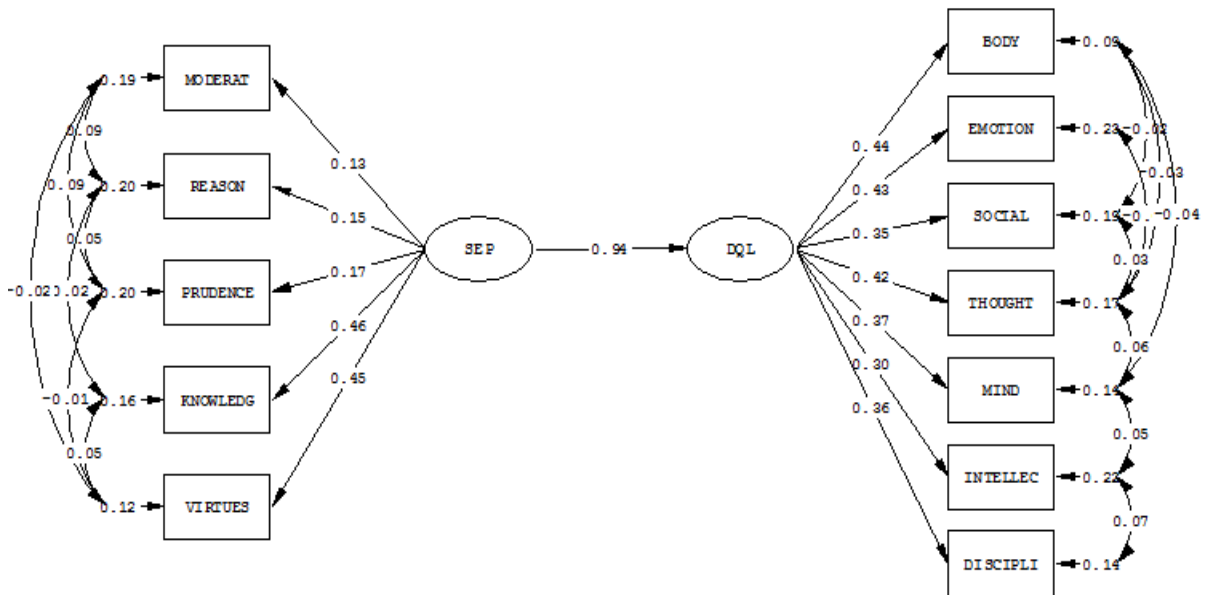
ผลการวิจัยพบว่า การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (Mean = 3.65-4.32) โดยมีผลดังนี้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (Mean = 4.32) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือ ท่านมีความอดทนในการเรียนและการพัฒนาตนเอง (Mean = 4.39) ด้านเงื่อนไขความรู้ (Mean = 4.09) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือ ท่านมีท่าทีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Mean = 4.31) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (Mean = 3.71) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือ ท่านมีการใช้เวลาว่างในการทำ

อาชีพเสริมเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (Mean = 3.83) ด้านความมีเหตุผล (Mean = 3.68) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือ ท่านใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างคุ้มค่าและประหยัด (Mean = 3.74) และด้านความพอประมาณ (Mean = 3.65) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านมีการลดค่าใช้จ่ายบางอย่างที่ไม่จำเป็นลง (Mean = 3.77)

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (Mean = 4.03-4.34) โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาทางความคิด (Mean = 4.34) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความคิดอยู่เสมอ (Mean = 4.42) พัฒนากาย (Mean = 4.26) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านดูแลสุขภาพเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง (Mean = 4.32) พัฒนาทางจิตใจ (Mean = 4.25) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านเชื่อว่าศาสนาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญของท่านและมนุษย์ทุกคน (Mean = 4.40) พัฒนาทางอารมณ์ (Mean = 4.17) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือการมองโลกในแง่ดี เป็นการพัฒนาทางอารมณ์ที่สำคัญในทัศนะของท่าน (Mean = 4.26) พัฒนาทางวินัย (Mean = 4.15) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านเชื่อว่าคนที่มีระเบียบวินัยนั้นเป็นผู้ที่เข้มแข็ง หัวดีต่อตนเอง และมีอนาคต (Mean = 4.26) พัฒนาทางสังคม (Mean = 4.10) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และร่วมสร้างสรรค์สังคม (Mean = 4.36) และพัฒนาทางปัญญา (Mean = 4.03) เรื่องที่ได้รับการประเมินสูงสุดคือท่านให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนให้มีปัญญาอยู่เสมอ (Mean = 4.34)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ค่าการวิเคราะห์ถดถอย และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้สมการเชิงโครงสร้างจากโปรแกรม LISREL ก่อนทำการวิเคราะห์ได้ทำการทดสอบปัญหาภาวะเส้นตรงร่วมเชิงพหุ (multicollinearity) ด้วยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่าไม่มีตัวแปรสังเกตได้คู่ใดมีความสัมพันธ์กันเกินร้อยละ 80 ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดทำการวิเคราะห์ โดยผลการวิเคราะห์สามารถนำเสนอในรูปแบบของตัวแบบหลังปรับดังนี้

Chi-Square=112.17, df=38, P-value=0.41014, RMSEA=0.0499

ภาพที่ 2 การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัยพบว่าการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างพบว่า การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ (β) เท่ากับ 0.94 สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญในตัวแปรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียงตามน้ำหนักปัจจัย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\lambda_x = 0.46$) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\lambda_x = 0.45$) และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\lambda_x = 0.17$) ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญในตัวแปรการพัฒนาคุณภาพชีวิต เรียงตามน้ำหนักปัจจัย 3 ลำดับแรกได้แก่ พัฒนากาย ($\lambda_y = 0.44$) พัฒนาทางอารมณ์ ($\lambda_y = 0.43$) และพัฒนาทางความคิด ($\lambda_y = 0.42$)

อภิปรายผล

1. การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักศึกษารุ่นใหม่ในจังหวัดมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ทั้งนี้สอดคล้องกับ แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550) ที่เสนอว่า การใช้หลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง คือ ความสามารถ

ในการดำรงชีวิตได้อย่างเรียบง่ายตามฐานะ มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน รายจ่ายไม่เกินรายรับ รู้จักเก็บออม ในขณะที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตก็สอดคล้องกับแนวคิดของ Campbell & Schraiber (2013) ที่เสนอว่าคุณภาพชีวิตครอบคลุม ความสุข ความพอใจ และความหวัง เป็น ภาวะความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งของตนเอง (ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ) และของสังคม

2. การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ นักศึกษาในจังหวัดนครปฐม ดังนั้นจึงเป็นเหตุสำคัญของการสร้างคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ มีภูมิคุ้มกัน ท่อสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ สอดรับกับแนวคิดของปรียานุช พิบูลสรารุช (2551) ที่เสนอว่า การนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดผลต่อการพัฒนานั้น ต้องเข้าใจ “กรอบแนวคิด” ว่าเป็นปรัชญาที่ชี้แนะ แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและ เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยอาศัยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และงานวิจัยของ วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2560: 125) ที่เสนอว่า การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาช่วยทำให้ บัณฑิตคุณภาพชีวิต มีความเข้มแข็งขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการปลูกฝังให้กับทุกคนในองค์การ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ นักศึกษา ดังนั้นการร่นอมนำหลักปรัชญาดังกล่าวเข้าสู่การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยมีความจำเป็น เพราะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตของนักศึกษาในอนาคต

1.2 ผลการวิเคราะห์ด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมิติของการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ พบว่าทุกปัจจัยมีน้ำหนักปัจจัยที่เท่าเทียมกัน แต่ในส่วนการปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยังพบว่า การให้น้ำหนักปัจจัยด้านเงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ มากกว่าปัจจัยด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงความไม่สมดุลของ การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งควรได้รับการศึกษาต่อยอดและนำมาปรับใช้กับ การพัฒนานักศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาแต่ละราย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ประเด็นการศึกษานี้ การตั้งสมมติมติในเชิงเหตุไปสู่อาจไม่สะท้อนความเป็นจริง ในแง่ที่ว่า หลักการดำเนินชีวิตเกิดจากตัวแปรต้นที่หลากหลาย ไม่อาจบ่งชี้ว่า ตัวแปรที่ศึกษาเพียง ตัวแปรเดียวจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น แนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพน่าจะเหมาะสม ในเรื่องนี้ ทั้งนี้การวิจัยครั้งนี้เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ ยังขาดมิติในการหาผลวิจัยเชิงลึกด้วยการทำ วิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้ที่สนใจต่อยอดอาจจะทำการศึกษามูลเหตุเชิงลึกด้วยการทำวิจัยดังกล่าว หรืออาจจะใช้การวิจัยผสมวิธี (mixed methods research)

2.2 พื้นที่ในการศึกษาจำกัดเฉพาะนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม ประกอบกับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่คำนึงถึงโอกาสทางสถิติ ทำให้งานดังกล่าวอาจจะไม่สามารถนำไปสรุปอ้างอิงกับนักศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ผู้ที่สนใจจะนำงานวิจัยดังกล่าวไปทดสอบในพื้นที่อื่นและใช้การสุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อถือว่านี่อาจจะทำให้งานนี้มีมิติที่แตกต่างออกไปได้เช่นกัน

สรุป

การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ ตามลำดับ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาทางความคิด พัฒนากาย พัฒนาทางจิตใจ พัฒนาทางอารมณ์ พัฒนาทางวินัย พัฒนาทางสังคม และพัฒนาทางปัญญา ตามลำดับ การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างพบว่า การปรับใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐมโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.94

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ. (2549). **ประมวลพระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2559). **บรรยายสรุปจังหวัดนครปฐม ปี 2559**. นครปฐม: มปท.
- กิตติคุณ แสงนิล และสันติธร ภูริภักดี. (2561). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของวิสาหกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษา สามพรานโมเดล โดยมูลนิธิสังคมสุขใจ. *Veridian e-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ และฉบับ International Humanities, Social Sciences and Arts Current*, 11 (1), 168-182.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). **การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียงในหลักคิด “พอเพียง”**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี และจินตกานต์ สุธรรมดี. (2560). บทบาทของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการปฏิรูปประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 19 (1), 187-196.

- ชนิดดา ภูหงษ์ทอง และธีระพร อุวรรณโณ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร. **วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ NIDA Development Journal**, 49 (1), 147-165.
- ธนภุต ทิริสุทธิ และชาติรี นาตะกุล. (2556). ดัชนีชี้วัดความสุขมวลรวมชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**, 4 (1), 209-220.
- เดลินิวส์. (2560). ยูเนสโกถวายราชสดุดี ร.9 กษัตริย์นักพัฒนาผู้ยิ่งใหญ่. ค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/600946>
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม: แนวพลิกฟื้นเศรษฐกิจ สังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2551). คลังหลวงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่ง การพิมพ์.
- ปิยนุตร หล่อไกรเลิศ. (2547). เศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ผู้จัดการรายวัน. (2559). ร.10 ทรงรับสั่งรัฐบาล น้อมนำศาสตร์พระราชมาใช้บริหารประเทศชาติ. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2560, จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9590000124554>
- พัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2560). ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 9 (18), 129-140.
- ไพเราะ เลิศวิราม. (2550). Sufficiency economy เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: ไทยเดย์ดีทคอม.
- มติชนออนไลน์. (2560). พระอัจฉริยภาพ “ร.9” โลกขานรับ “เศรษฐกิจพอเพียง”. ค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2560, จาก <https://www.matichon.co.th/news/689782>
- วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไทย. (2560). รายงานการวิจัยเรื่อง รูปแบบสุขภาวะในองค์กร ธรรมภิบาล และหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ และการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานในตลาดสี่มุมเมือง. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2557). การพัฒนาตนเองและตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวเกษตรกรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับสหวิทยาการ**, 31 (3), 121-138.
- สุเมธ ดันติเวชกุล. (2543). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียง. **วารสารข้าราชการ**, 45 (2), 1-6.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2550). เศรษฐกิจแบบพอเพียง. ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=3996>.

- เสกสรรค์ สนวา และสุพัฒนา ศรีบุตรดี. (2560). การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 19 (1), 153-168.
- องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี. (2559). *การมีคุณภาพชีวิตที่ดี*. ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2560, จาก <http://www.dailytech.in.th/การมีคุณภาพชีวิตที่ดี>
- อนุชา เสมารัตน์. (2560). ศาสตร์พระราชา The King's Philosophy. *วารสารรัฐราษฎร์*, 59 (1), 112-126.
- อนุวัต กระสังข์. (2560). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: หลักการและวิธีการพัฒนาชุมชนตามหลักพุทธธรรมอย่างยั่งยืน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 19 (1), 125-144.
- เอ็มไทยนิวส์. (2560). *ยูเนสโก เลือกไทยเป็นชาติแรกในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง*. ค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2560, จาก <https://news.mthai.com/world-news/543924.html>
- Campbell, J. & Schraiber, R. (2013). *The well-being project*. California: California Department of mental Health.
- Drucker, P. F. (2005). Managing oneself. *Harvard Business Review*, 83 (1), 62-68.
- Kahneman, D. & Deaton, A. (2010). High income improves evaluation of life but not emotional well-being. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107 (38), 16489–16493. doi: 10.1073
- Ministry of Foreign Affairs of Thailand. (2017). *Sufficiency Economy philosophy: Thailand's path towards sustainable development goals* (2nd ed.). Bangkok: Bangkokpost.
- Singer, P. (2011). The big question: Quality of life: What does it mean? How should we measure it? *World Policy Journal*, 111 (42), 162-165.
- Wikipedia. (2017). *Well-being*. Retrieved October 18, 2016, from <https://en.wikipedia.org/wiki/Well-being>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.